

Jüri mälumäng 9.01.2013. Krediidijuhtimine

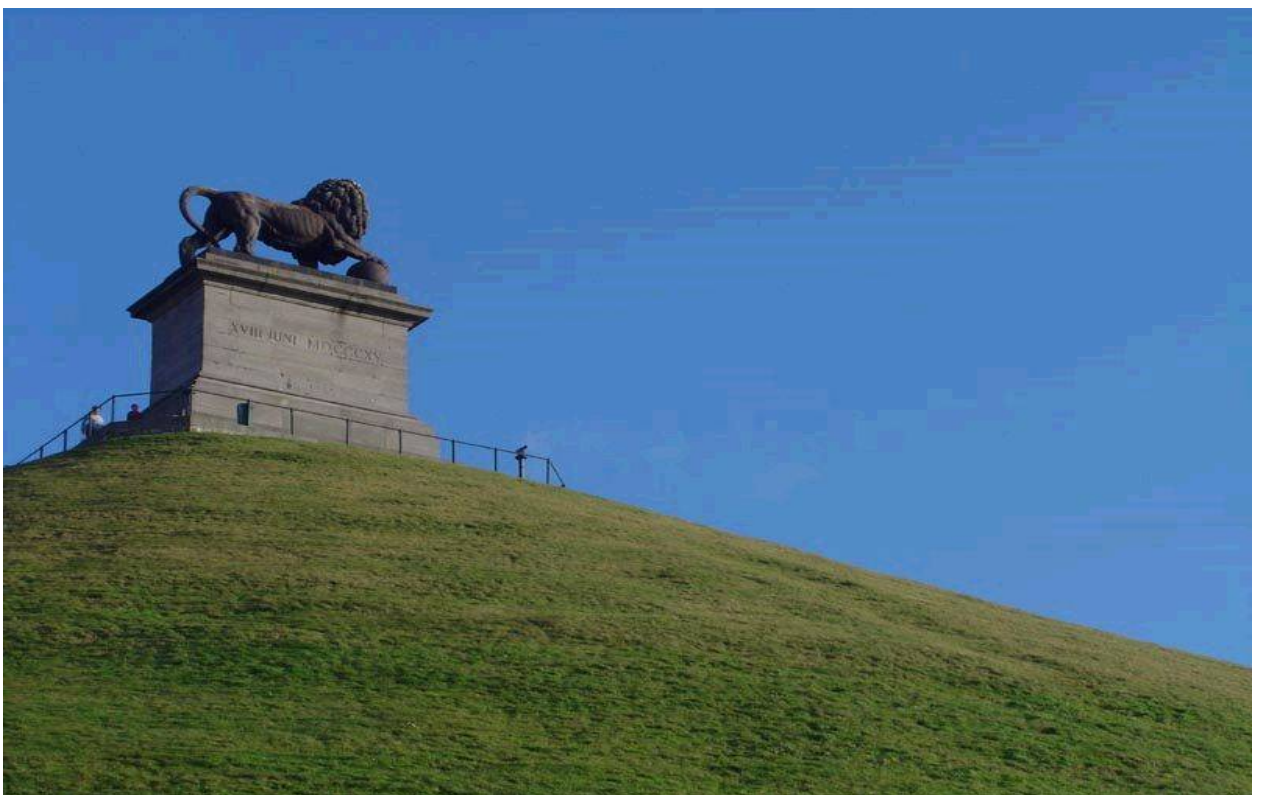
1. PPR on prantsuse päritolu rahvusvaheline valdusfirma, mis on luksuskaupade vallas üks maailma suurimaid. Ettevõttele kuuluvad kaubamärgid Gucci, Yves Saint Laurent jpt. Küsime ettevõtte juhi abikaasa nime, kes on omas valdkonnas küllaltki tuntud.
2. Läbi aegade enim kassat teinud animatsioon on Toy Story 3. Mis multikas on teisel kohal?
3. Suur osa maailma sülearvutitest toodetakse ODMide poolt (Original Design Manufacturer). Peamisi ODM ettevõtteid on seitse, kes valmistavad sülearvuteid erinevate kaubamärkidele nagu HP, Lenovo, Acer, Asus, Toshiba, Dell, Sony, Fujitsu. Tootmine ise toimub peamiselt Hiinas, aga ODM-d asuvad kõik Taiwanis. Kui suure osa maailma sülearvutite toodangust valmistavad ODMid (2011 andmetel)?

+/- 5% loeme õigeks

4. Punasega on märgitud Hispaania autonoomne piirkond, mille pindala on 29 574 km² ja kus elab 2,8 miljonit inimest. Suurimad linnad Vigo (297 000), A Coruna (246 000) ja Ourense (108 000). Kuna sellest piirkonnast oli teatud perioodidel emigratsioon Ameerikasse väga suur, siis Argentiinas ja Uruguais kutsutakse kõiki hispaanlasi selle piirkonna nime järgi. Fidel Castro isa emigreerus sellest piirkonnast. La Coronas alustas oma äri ja elab ka täna Hispaania rikkaim mees Amancio Ortega Gaona (76a), kes on rahvusvahelise rõivaste jaemüüja Inditex enamusomanik. Tuntuimad kaubamärgid Zara, Massimo Dutti jt

5. Kus asub pildil olev mälestusmärk?

6. Küsime pildil olevat maja.

7. See mees on sündinud 1956. a. Tema haridustee tipnes Moskva Riiklikust Raudteeinseneride Ülikoolist (Московский государственный университет путей сообщения) doktorikraadi omandamisega. Ärimehena on ta tegutsenud ja tegutsemas mitmes majandussektoris, tema praegused peamised ärihuvid on panganduses. Märtsis 2012 avaldatud Forbesi maailma rikkaimate inimeste edetabelis jagas ta 153. kohta, olles tol hetkel Prantsusmaa kodanik. Kuid oma peamise tuntuse on ta saavutanud poliitikas ja seda suhteliselt hiljuti. Kes?
8. Ameerika näitleja:
- Sündinud 1946
  - Lõpetanud Harvardi cum laude inglise keele erialal
  - Ülikooli ajal oli tema toanaabriks hilisem USA asepresident Al Gore
  - Esimene filmiroll 1970 Hank Simpsoni filmis „Love Story“
  - Saanud ühe Oscari (1993) parima meeskõrvalosatäitjana, lisaks on olnud korra peaosatäitja ja kõrvalosatäitja nominent
  - Režissöörina on kõrgeim tunnustus Kuldse Palmioksa nominendiks nimetamine (2005)
9. Viimasel kahel aastal on ATP esireketina lõpetanud Novak Djokovic. Enim kordi on aasta esirektina lõpetanud Pete Sampras – 6 korda järjest (1993-1998). 1999 lõpetas esinumbrina Andre Agassi. Kes oli see 3-kordne suure slämmi turniiri võitja, kes lõpetas esinumbrina 2000. aasta?
10. Selle liblika nimi on ladina keeles Bombyx Mori. Nimi tuleb sellest, et vastne sööb kõige parema meelega valge mooruspuu lehti (Morus Alba). Mis liblikas?

11. Aastavahetuse seisuga maksis 1 kg kulda ca 41 tuhat eurot. Kui pikk on 1 kg kaaluva kullast kuubi külg? +/-10% annab 2 punkti.
12. Nende inimeste koondnimetus Lõuna-Aasias on hijra [hääldatakse 'hidžra']. Küsime, mis on neid inimesi ühendavaks jooneks. Hijrad on eksisteerinud vähemalt antiikajast saadik. Nii India kui Pakistani valitsus on hijrasid tänapäeval tunnustanud, kuid Briti ülemvõimu all 19. sajandi keskpaigast 20. sajandi keskpaigani oli see „liikumine“ taunitud – muuhulgas määratleti neid nn „kriminaalse hõimuna“, mis tähendas näiteks, et nad pidid end võimude juures registreerima ning nad allutati rangele jälgimisele. Pildil hijrad meeleavaldusel Pakistanis.

13. Nimetage 2 riiki maailmas, millel pole merepiiri ning mille ühelgi tema naabril pole ka merepiiri (nõ topelt merepiirita riigid) (1 riigi nimetamine annab 1 punkti).
14. Vanimaks õllepruulikojaks peetakse üldiselt Saksamaal Baieri liidumaal Freisingi linnas tegutsevat Weihenstephani õllekoda. Samas kõrval asuv Weltenburgi kloostri õllekoda, mis asutati parima teadmise kohaselt 10 aastat hiljem, väidab, et tõendid, mis Weihenstephani õllekoja vanust kinnitaksid, on vähemasti küsitava väärtusega. Lisaks väidab Zateci õllekoda Tšehhimaal, et nemad maksid õllemaksu juba ligi 40 aastat enne Weihenstephani loomist. Olgu, kuidas on, meie küsime, mis aastal too maailma vanim tegutsev Weihenstephani õllekoda tänapäevase parima teadmise kohaselt asutati (2p saab, kui täpsus +/- 30 aastat, 1p kui +/- 60 aastat).
15. Küsitav kunstnik sündis Pariisis Peruu päritolu ema ja prantsuse ajakirjanikust isa lapsena. Oma varajase lapsepõlve veetis ta ema kodumaal, kus ta muuhulgas tutvus Peruu ja Hispaania keraamikaga. Hariduse sai Orleansis. Pärast kooli tegeles ta kuus aastat merekaubandusega, reisisid paljudes maades. Hiljem teenis Prantsuse mereväes. 1870 naases Prantsusmaale ja asus tööle börsimaaklerina. Tema hobiks oli ka kunstiteoste kollektsioneerimine.

16. Küsitav kellafirma asutati 1892. Lancasteris (Pennsylvania, USA). Eesmärk oli valmistada "America's Finest Watch". Esimese 6-7 aastaga saavutati kõrgevaliteetsete taskukellade tootja maine. Teise maailmasõja ajal lõpetati kellade tootmine müügiks ja kogu toodang läks sõjaväele - üle miljoni käekella. 1957. aastal esitleti maailma esimest elektroonilist käekella. 1966. aastal omandati Šveitsi kellafirma Buren. Moodustatud ühisfirma tootmine koliti täielikult Šveitsi 1969. aastaks. Edu ei järgnenud ning 1971. aastal müüdi küsitav brand Omega ja Tissoti valdusfirmale (SSIH) ja tehased suleti 1972. Täna on "America's finest watch" swiss made: kuulub The Swatch Groupi middle range kellade hulka koos selliste nimedega nagu Tissot, Certina, Balmain, Calvin Klein ja Mido.
17. Kes on see pildil olev üleannetu noorsand? Paar vihjet ka: sündinud 1947.a.; omandas bakalaureusekraadi inglise keele erialal ülikoolis, mille on lõpetanud ka Eesti endine kergejõustiklane ja praegune EOK turundusjuht Anu Kaljurand; olnud muuhulgas ka ühtede olümpiamängude orgkomitee esimees.

18. Enne 2012. aasta Londoni olümpiamänge oli suveolümpiatel loetud kokku 83 dopingujuhtumit. Kõige rohkem oli dopingujuhtumeid olnud tõstmises (29) ja kergejõustikus (18). Küsime, milline spordiala oli 3. kohal 8 juhtumiga. 2 juhtumit oli 2004. aastal Ateenas ja 6 juhtumit 2008. aastal Pekingis. Londoni olümpia eel ja ajal aset leidnud dopingujuhtumid ei ole muutnud 3. kohal asuva ala nime.
19. Mis heliteos? Küsime heliloojat ja teose nime. Muuhulgas kirjutas selle viisi kasutades Eric Carmen 1975. aastal loo "All by Myself", mis saavutas müügi detabelites kõrgeid kohti juba siis, kuid mis võib nooremate muusikasõprade jaoks olla tuntud näiteks Celine Dion'i esituses.
20. Mis on maailma enimlevinud lind (kõige rohkem isendeid maailmas)? Maailmas on selle liigi isendeid suurusjärgus 24 miljardit. Pärit on see liik Kagu-Aasiast, kuid on tänapäeval levinud praktiliselt üle maailma.

21. Teadupoolest on eurosooni suurim rahatäht 500-eurone, kuid igapäevaelus ei kasuta me üldiselt suuremaid rahatähti kui 20- või maksimaalselt 50-eurone. Maailmas on aga veelgi suurema väärtusega rahatähti! Esimesed kaks on Singapuri 10 000-dollariline (ca 6200 eurot) ja Šveitsi 1000-frangine (ca 825 eurot). Meie küsime aga, mis on maailma kolmandaks kõige suurema väärtusega rahatäht, mida tänapäeval väljastatakse (ca 716 eurot)? (ainult riigi ja/või valuuta nime eest 1 punkt).
22. Alates 1992. aastast on Riigikogu valimised toimunud 6 korda. Isikukvoodi on 6 korda täis saanud Edgar Savisaar ja 5 korda Mart Laar. Küsime inimest, kes on isikukvoodi täis saanud 2 korda, kuid on võrreldav nimetatud kahega poliitilise pikaajalisuse osas - on saanud isikukvoodi täis 16-aastase vaheajaga (1995, 2011).
23. Küsime heebreakeelset fraasi Vanast Testamendist, millega kirjeldatakse olukorda enne kui jumal ütles "Saagu valgus". See fraas on üsna rahvusvaheline, kirjeldades "segadust" nii prantsuse, saksa, ungari kui ka eesti keeles.
24. See näitlejatar ja lauljatar sündis 1952.a. Tema esimene tuntus tuli 16-aastaselt oma riigi ühes tuntumas „meesteajakirjas“ alasti poseerides. 26-aastaselt salvestas ta aga lauljana oma esimese albumi. Põhiline tuntus tuli aga ikkagi telenäitlejana, osaledes kümnetes filmides ja teleseriaalides. 2002.a. sai ta parima filminäitlejannana oma riigi ühe prestiižseima auhinna Hõbejumalanna (Silver Goddess). Eelmise sajandi viimasel kümnendil sai väga tuntuks ka Eesti telepubliku seas. (2 punkti saab õige nime eest, lohutuspunkti teleseriaali eest, mille järgi teda Eestis kindlasti kõige enam teatakse.)

25. 1895. aastal asutatud Laurin & Klement kuulub oma valdkonnas 5 vanima katkematu tegevusega ettevõtte hulka. Mis nime kannab Laurin & Klement täna?

26. See institutsioon on asutatud 23. detsembril 1913. aastal. Institutsiooni juhtorgan on 7-liikmeline. Põhikiri ütleb, et juhatuse liikmed valitakse 14 aastaks, kuid ajaloos on palju juhuseid, kus juhatuse liikmed on jätkanud kuni "asendajad on leitud ja kinnitatud". Riigi president valib juhatuse esimehe ja aseesimehe liikmete seast 4 aastaks ning võib neid uueks 4-aastaseks perioodiks nimetada uuesti, kuni nende ametiaeg lõpeb. Tänapäevased juhatuse liikmed: Janet Yellen, Jeremy Stein, Elizabeth Duke, Daniel Tarullo, Sarah Bloom Raskin, Jerome Powell ja tänane esimees.
27. Millist metallilist keemilist elementi on reeglina inimkehas kõige rohkem? Ühenditena leidub seda metalli hulgaliselt ka näiteks Eesti maapõues. Pildil metall puhtal kujul.

28. Jalgpalli MM-võistluste sümbolseesse koondisesse (alates 1998-ndast aastast FIFA ametlik valik, enne seda spordiajakirjanike valik) on MM-de ajaloos valitud ainult üks vendadepaar (1998) ning ainult üks isa ja poeg (isa 1962, poeg 1990 ja 1994). Kes?
29. See Eesti kirjanik elas aastatel 1899-1948. Ta sündis ja veetis lapsepõlve Võrumaal. Omakandi rahvast on ta iseloomustanud sõnadega „hääsüdamlid, veider ja lihtsameelne“. 1915. a. arreteeriti riigivastase tegevuse eest, kuivõrd oli koolipoiste salaseltsi „Komorra“ liige ning ülekuulamisele kasutati asitõendina ka tema sahtlisse kirjutatud kirjatükke, kusjuures mõnede nendes esinenud sõnade (nt „hüppmöögats“) tõlkimine vene keelde oli paras peavalu kõigile asjaosalistele. Saadeti sõja lõpuni Eestist välja Volga äärde, kust naases 1917, kuid juba 1918. a. arreteeriti ta enamlastevastase tegutsemise (täpsemalt kohaliku enamlaste kohta pilkelaulu seipitsemise) eest. Ka sealt pääses ta mõne aja pärast välja ja osales Vabadussõjas. Oma loominguga hakkas tõsisemalt tegelema pärast sõda, avaldades palju jutu- ja luulekogusid. Ta sai abi ka omakandi meestelt. Nii näiteks oli sama küla mees Artur Adson talle loominguliseks nõuandjaks 1920-ndate algul ning tema ühe esimese raamatu illustreatoriks oli samuti sealtkandi mehi Eduard Wiiralt. Muuhulgas oli ta 1930-ndate keskel ka Eesti Autorikaitseühingu asutajaid ja esimees. Hiljem oli ta ka haridusministri nõunik 1936-40. Kes?
30. Mis on defenestratsioon? Selle tõttu suri näiteks 2007. aastal Kremli relvastuse varjatud müüki uurinud ajakirjanik Ivan Safronov.

31. Mis ettevõttega on tegemist? Loodi 1962. aastal ning 1972. aastast alates kaubeldakse aktsiatega New Yorki börsil. Tegutseb 15 erinevas riigis, Suurbritannias näiteks nime all ASDA ning Jaapanis nime all Seiyu. Muuhulgas on tegemist USA suurima käsirelvade (püstolid, püssid) jaemüüjaga tsiviilsektoris. Siintoodud logo kasutab ettevõtte alates 2008. aastast.

32. See allpool olevatel pildidel (parempoolsel pildil vasakult teine) paistev Eesti näitleja ja lavastaja sündis 1979.a. ning sai 2003.a. andekatele lavaüliõpilastele mõeldud V. Panso preemia ning tema Linnateatris lavastatud „Tšapajev ja Pustota“ nimetati ajakirja „Teater. Muusika. Kino“ poolt tehtud kriitikute küsitlusel hooaja 2003/04 parimaks lavastuseks. Veel on ta lavastanud näiteks Vanemuises „Lendas üle käopesa“ ja Linnateatris „Loomade farmi“. Ühe õige punkti saab õige nime eest, aga teise punkti spordiala eest, milles ta 1997.a. Eesti täiskasvanute meistriks tuli (tegemist on olümpiaalaga).

33. Kes on see mees? Sündinud 5. oktoobril 1958. Tegemist on kaasaja ühe väljapaistvama teaduse populariseerijaga, keda muuhulgas võib pidada üheks kõige häälekamaks NASA finantseerimise suurendamise eest võitlejaks. Paljude jaoks võib ta tuttav olla populaarteaduslike sarjade saatejuhina, samuti on ta korduvalt üles astunud erinevates USA telesaadetes (The Daily Show, The Colbert Report, Real Time with Bill Maher, Jeopardy!). 2000. aastal valis "People Magazine" ta seksikaimaks elavaks astrofüüsikuks :) Tema järgi on nimetatud üks asteroid, mille numbrikombinatsioon on 13123 (endise nimega Asteroid 1994KA). 2012. aastal andis ta välja antoloogia pealkirjaga "Space Chronicles: Facing the Ultimate Frontier".

34. Teadmata küsitavat lindu või looma oleme Jüri mälumängus sageli kirjutanud vastuseks "tähnik" – meie jaoks loomariigi "John Smith". Küsime, mida tähendab tähnik kalanduses?

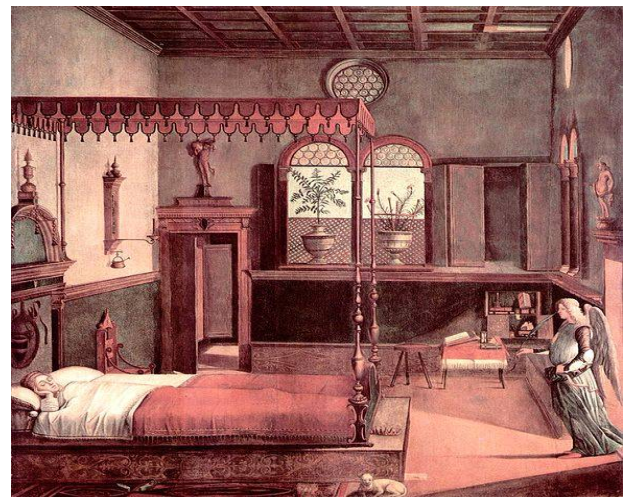
35. Kui suur on suurim raskus, mis on tõstetud tõstmise olümpiaalal meestel ja naistel? (+/- 5kg annab mõlemal juhul 1p.)

36. Mis oli selle pildil vasakul-all oleva lennuriista nimi? Sama nime kannab ka üks teine sama riigi toodetud hoopis teist liiki sõiduriist, mis oli loomulikult oluliselt levinum, seda ka tsiviilelanike seas.

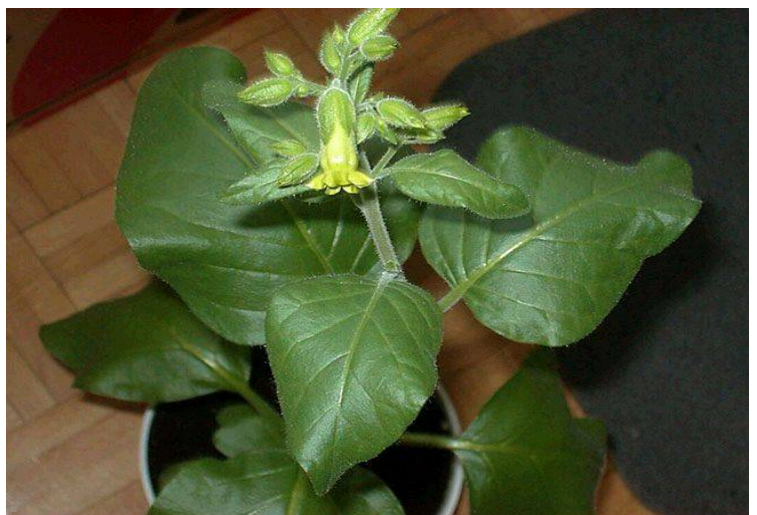
37. Alates 1875. aastast kuni 20. sajandi esimese pooleni sõitsid Suurbritannia raudteedel reisirongid, millel olid nii esimese kui kolmanda klassi vagunid, kuid puudusid teise klassi omad. Millest oli see tingitud?

38. See kunstnik elas 1465-1525. Tuntuim on tema 9 maalist koosnev seeria Püha Ursulast. Käesoleval pildil on tema "Püha Ursula unenägu" (1495a). Üks toit on oma nime saanud selle kunstniku järgi. Väidetavalt oli üheks nime panemise põhjuseks, et nii toidus kui ka kunstniku töödes domineerivad teatud punased ja valged toonid.

39. Eestis on üks kirik, mis on pühendatud püha Mauritiusele – mustpeade vennaskonnale nime andnud mustanahaliseks peetud pühakule. Kus asub see „mustpea maja“?

40. Selle taime kõige suuremad kasvatajad on Hiina (40%), India (8-10%), Brasiilia (7-10%) ja USA (5-6%). Mis taim?

41. Kõsime üht korporatsiooni/ettevõtet. Selle ametlik slõugan on "we never forget who we're working for", mille sisukust ja mõtet võib igauks ise hinnata. Tänapäevase nime sai ettevõte 1995. aastal kahe ettevõtte ühinemise käigus. Kõsitav nimi moodustus ühinenud ettevõtetete nimede (mittetäielikust) kombineerimisest. Vanem kahest ühinenud ettevõtteest loodi tänaseks (s.t. jaanuariks 2013) 101 aastat tagasi. Arvestades ettevõtte tegevusala, polekski saanud seda veel 10 aastat varem luua.

42. Mis kirikliku hoonega on tegemist? (pildil) Asub sama nimega (erinev kirjakuju) külas. Ehitati 15. sajandi keskpaigas. Tänapäevalgi tegutseb hoone episkopaalkirikuna. 1997-2010 varjas hoonet tellingutele toetuv metallist varikatus, et kaitsta seda vihma tekitatava täiendava lagunemise eest. 90ndate lõpus/00ndate alguses alustati konserveerimistöid (kogumaksumusega ca 13 miljonit naela), mis tänaseks on völdanud üle 10 aasta, kuid jõudnud siiski lõpukorrale. Ehitisega seonduvad paljud müütilised aspektid:

lisaks hoones leiduvatele erinevatele paganlikele kujunditele peavad mõned teatud laeornamente tõestuseks, et Ameerika avastati enne Kolumbust; lisaks arvatakse laemotiivides olevat peidetud krüpteeritud sõnum, mida pole siiani suudetud lahti murda.

Nimekirja võiks jätkata pikemalt. Sama eesnime (taaskord veidi teisel kirjakujul) kannab Barbra Streisand 9 aastat noorem poolõde, kes on samuti laulja (kuigi oluliselt vähemtuntud).

43. Eelmisel (2012.) aastal korraldati internetis korjandus, millega koguti raha selleks, et küsitava teadlase kunagine labor ning selle alune maa ühisjõududega ära osta, et sinna teadlase muuseum ehitada. Kinnistu hinnaks oli 1,7 miljonit dollarit ning eesmärgiks oli koguda 850 tuhat dollarit, millele New Yorki osariik lisaks omalt poolt sama summa. 9 päevaga annetas internetikogukond üle 1 miljoni dollari ning kokku koguti korjanduse sulgemise ajaks 1.370.461 dollarit. Kinnistu ostust üle jääv raha kasutatakse muuseumi ehitamiseks ning sisustamiseks. Teadlane elas aastatel 1856-1943. Oma eluajal saavutas ta oma ekstsentrilisuse tõttu stereotüüpse "hullu teadlase" maine.

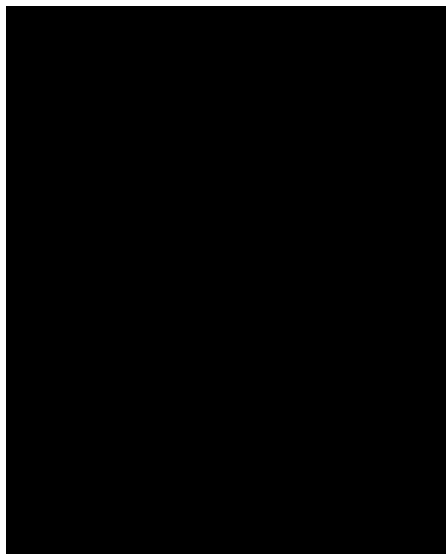

44. Nii OM-idel kui ka MM-idel on meeste kettaheites üle 70 meetri heidetud vaid 1 katsel. Kes on need 2 erinevat meest, kes on sellega hakkama saanud? EM-idel ei ole kettaheites 70 meetri piiri veel kunagi ületatud.

45. 2012. aasta 9. detsembril suri 91 aasta vanuses Norman Joseph Woodland – üks triipkoodi leiutajatest. Mis aastal triipkood patenteeriti? Samal aastal on sündinud Ronn Moss, Gary Moore ja Patrick Swayze. Churchill teatas, et Suurbritannial on aatomipomm ja soomlanna Armi Kuusela võitis Miss Universe tiitli.

46. Vahel väidetakse, et 1940. aastal anti Eesti Vabariigi iseseisvus ära ilma ühegi püssipauguta. See pole kindlasti nii! Kui 21. juunil 1940 toimusid nn juunikommunistide eestvedamisel meeleavaldused ning faktiliselt hakati täide viima ettevalmistatud Eesti okupeerimist ja inkorporeerimist Nõukogude Liitu, andis riigi juhtkond politseile ning teistele asutustele verevalamise vältimiseks korralduse vastupanu mitte avaldada. Küsitavasse kooli oli aga majutatud Sidepataljon, kes küll alguses loovutas oma relvad, kuid hiljem leidis kooli õue peidetud mobilisatsioonirelvad. Tulevahetus algas südaöö paiku, kui kommunistid tulid valvet üle võtma. Väidetavalt kestis tulevahetus umbes 3 tundi, kuni kohale saabus uus sõjaminister koos 6 soomusautoga, pärast mida oli Sidepataljon sunnitud alla andma. Kool loodi 1903. aastal. Tänapäevasega sarnast nime, mis oli koolil ka tol kurval päeval, kannab kool 1917. aastast. Koolihoone, kus ka täna õppetöö toimub, valmis 1923./24. aastal, arhitektiks Artur Perna. (2 punkti saab kooli kas tänapäevase või tollase nime eest).

47. Kes on see loom? Elutseb peamiselt Kalahari ja Namibia kõrbetes ning Lõuna-Aafrikas. Kuulub mangustlaste sugukonda, kuigi tema üks levinumatest nimevariantidest viitab hoopis teisele meie jaoks märksa tuntumale sugukonnale. Nooremad filmisõbrad teavad selle liigi esindajaid ka episoodiliste karakteritena animatetraalugiast „Jääaeg“.

48. Teadupoolest on Eesti riiklik telefoni suunakood 372. Valdavalt ongi riikide suunakoodid 3-kohalised. Maailmas on aga 5 riiki, mille suunakood on ühekohaline. Näiteks Ameerika Ühendriikide suunakood on 1 ning Venemaa suunakood 7. Nimetage ülejäänud 3 riiki! (suunakoodide nimetamise eest punkte ei saa; 2 riigi nimetamise eest saab 1 punkti, ainult 1 riigi nimetamise eest punkte ei saa.

49. Muusikaküsimus. Küsime heliloojat.

50. Mis aasta?

- ÜRO peasekretär Kurt Waldheim kuulutas selle Rahvusvaheliseks Laste Aastaks
- Suri Sex Pistolsi kitarrist Sid Vicious
- Sündis Eesti päritolu filminäitleja Mena Suvari
- St Vincent ja Grenadiinid sai iseseisvaks riigiks
- Hiina hakkas rakendama Ühe Lapse Poliitikat